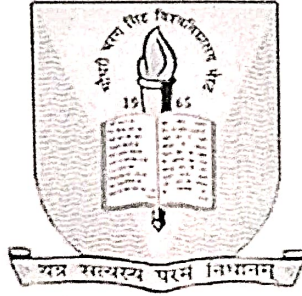
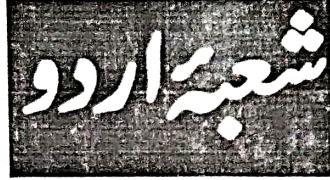

B. A. Hons. Urdu Syllabus (2nd Yr.)

DEPARTMENT OF URDU

FACULTY OF ARTS
CH. CHARAN SINGH UNIVERSITY
MEERUT (U. P.)

بی۔ اے آنرز

SYLLABUS FOR CAMPUS

(w. e. f. 2025-26)

Prof. Aslam Jamshedpuri
Urdu
Ch. Charan Singh University
Meerut-250004 (U.P.)

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

B. A. Hons. Urdu Syllabus
Department of Urdu
CCS University, Meerut
Major Discipline Specific Core Course

पाठ्यक्रम शीर्षक
गुज़ल और नज़्म।
क़सीदा और मरसिया।
मसनवी और रुबाई।

تیسرا باب

پیپر VII- غزل اور نظم

پیپر - VIII - قصیدہ اور مرثیہ

پیپر IX- مشنوی اور رباعی

सेमेस्टर चतुर्थ
दास्तान और ड्रामा ।
नाविल और नाविल्ट ।
अफसाना और अफसान्चा ।

سیمیٹر-IV

پیپر X- داستان اورڈراما

پیپر XI- ناول اور ناولٹ

پیپر - XII افسانہ اور افسانچہ

Minor Generic Elective Course (MNGEC)

बेसिक उर्दू ग्रामर ।

खुतूत निगारी ।

Ability Enhancement Course (AEC)

इन्टरव्यू का फन।

ਉਦ੍ਹ ਗੀਤ ।

Skill Enhancement Course (SEC)

क्रॉलम नवेसी का फन।

निजामत का फन ।

Value Addition Course (VAC)

खबर निगारी ।

इदारिया निगारी ।

ماسٽر جينزڪ اليڪٽيو ڪورس

سمسٹر-III بیک اردو گرامر

سمپٹر-IV خطوط نگاری

ایسی لیٹی آن ہنسمنٹ کورس

پانڈے

سمستر - IV / الدوئیت

اسکل ان ہنسمنٹ کورس

سسٹر-۱۱۱ کالم نویسی کا فن

سیمیٹر-IV نظامت کافن

ویلو ایڈڈ کورس

سمنستر-۱۱۱ خبرنگاری

سمنسٹر-IV ادارہ نگاری

کار्यक्रम/کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام ہر کلاس: بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सोमेस्टर तृतीय سیمسٹر تیسرا
पाठ्यक्रम—MJDSCC -VII	पाठ्यक्रम कोड	क्रेडिट : 4
पाठ्यक्रम—शीर्षक : गज़ल औ नज़्म عنوان پرچہ: غزل اور نظم	پیپر کوڈ	کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम : मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: لازمی	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر - 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے - 60

पाठ्यक्रम उद्देश्य

1. गज़ल और नज़्म के मौजूद असालीब आदि से वाकफ कराना
2. गज़ल और नज़्म की मकबूलियत के असबाब समझाना।
3. बहर, रदीफ, काफिया, मतला, हसन मतला, मकता समझाना।
4. गज़ल और नज़्म के अहम तरीन शुअरा के बारे में बताना।
5. गज़ल और नज़्म के अहम तरीन शुअरा की तखलीक़ात का खुसूसी मुताला।

کورس - ماحصل

- ۱۔ غزل اور نظم کے موضوعات، اسالیب اور روایت سے طلبہ کو واقف کرانا۔
- ۲۔ غزل اور نظم کی مقبولیت کے اسباب سمجھانا۔
- ۳۔ بحر، ردیف، قافیہ، مطلع، حسن مطلع اور مقطع سے واقف کرانا۔
- ۴۔ غزل اور نظم کے اہم ترین شعرا کے بارے میں بتانا۔
- ۵۔ غزل اور نظم کے اہم ترین شعرا کی اہم تخلیقات کا خصوصی مطالعہ۔

इकाई 1 गज़ल का तआरुफ

- (i) गज़ल की तारीफ
- (ii) गज़ल के मौजूआत व असालीब
- (iii) गज़ल की रिवायत और जदीद गज़ल

इकाई 2 गज़ल के अजज़ाए तरकीबी

- (i) बहर-रदीफ-काफिया
- (ii) मतला-हुसन ए मतला-मकता
- (iii) गज़ल की मकबूलियत के असबाब

इकाई 3 नज़्म का तआरुफ

- (i) नज़्म की तारीफ
- (ii) नज़्म की रिवायत
- (iii) नज़्म की सिन्फ और हैयत।

इकाई 4 नज़्म का अहया

- (i) नज़ीर अकबर आबादी, हाली, इस्माईल मेरठी
- (ii) मजाज़, फ़ैज़, जोश, अखतर शीरानी
- (iii) अखतरुल ईमान, नून मीम राशिद, मीरा जी,

इकाई 5 शहरयार, परवीन शफीक़ फातमा।

- (i) मुताला ए मतन
- (ii) मीर: देख तू कि जॉ से उठता है
- (iii) ग़ालिब : इन्ने मरयम हुआ करे कोई
- (V) हसरत: चुपके चुपके रात दिन आंसू....

नज़्म:

- (i) नज़ीर-बंजारानामा
- (ii) हाली-बरखारुत
- (iii) इस्माईल मेरठी, - असलम की बिल्ली
- (IV) इक़बाल:.....शुआ ए उम्मीद।

یونٹ: 1 غزل کا تعارف:

- (i) غزل کی تعریف
- (ii) غزل کے موضوعات و اسالیب
- (iii) غزل کی روایت اور جدید غزل

یونٹ: 2 غزل کے اجزائے ترکیبی

- (i) بحر - ردیف - قافیہ
- (ii) مطلع - حسن مطلع - مقطع
- (iii) غزل کی مقبولیت کے اسباب

یونٹ: 3 نظم کا تعارف:

- (i) نظم کی تعریف
- (ii) نظم کی روایت
- (iii) نظم کی صنف اور ہیئت

یونٹ: 4 نظم کا احیا:

- (i) نظیر اکبر آبادی، حالی، اسماعیل میرٹھی
- (ii) مجاز، فیض احمد فیض، جوش لیج آبادی، اختر شیرانی
- (iii) اختر الایمان، ن - م راشد، میراں جی، شہریار، شفیق قاضی

یونٹ: 5 مطالعہ متن:

- (i) میر: دیکھ تو کہ جاں سے اٹھتا ہے
- (ii) غالب: ابن مریم ہوا کرے کوئی
- (iii) حسرت: جسکے جسکے رات دن آنسو.....
- (V) بشیر بدر: اچھی آتش طرف نہ نگاہ کر.....

نظم:

- (i) نظیر: بجاہ نامہ
- (ii) حالی: برکھارت
- (iii) اسماعیل میرٹھی: 'اسلم کی بی'
- (IV) اقبال: [شعاع امید]

Kausar Mazhari

Mohd. Kazim

Siraj Ajmali

Dr. Shams Iqbal

Prof. Aslam Jamshedpuri

امدادی کتب : غزل اور نظم

اردو شاعری کا مزاج	وزیر آغا	وَجَّیر آغا	اردو شاعری کا مزاج
2۔ اردو غزل	یوسف حسین	یوسف حسین	2۔ اردو غزل
3۔ غزل اور درس غزل	اختر انصاری	اختر انصاری	3۔ غزل اور درس غزل
4۔ اردو غزل	کامل قریشی	کامل قریشی	4۔ اردو غزل
5۔ غزل کا نیا منظر نامہ	شمیم حنفی	شمیم حنفی	5۔ غزل کا نیا منظر نامہ
6۔ نئی غزل	سرور الہدی	سرور الہدی	6۔ نئی غزل
7۔ اردو نظم حالی سے میراجی تک	کوثر مظہری	کوثر مظہری	7۔ اردو نظم حالی سے میراجی تک
8۔ اردو شاعری میں نظم معرا اور آزاد نظم	حنیف کیفی	حنیف کیفی	8۔ اردو شاعری میں نظم معرا اور آزاد نظم
9۔ نظم جدید کی کروٹیں	وزیر آغا	وزیر آغا	9۔ نظم جدید کی کروٹیں
10۔ نظم جدید کی تثلیث	شاداب علیم	شاداب علیم	10۔ نظم جدید کی تثلیث
11۔ اردو شاعری کا نقطہ آغاز: اسماعیل میرنخی	شاداب علیم	شاداب علیم	11۔ اردو شاعری کا نقطہ آغاز: اسماعیل میرنخی
12۔ نئی اردو نظم	کوثر مظہری	کوثر مظہری	12۔ نئی اردو نظم
13۔ جدید اردو نظم: نظریہ اور عمل	سید عقیل احمد	سید عقیل احمد	13۔ جدید اردو نظم: نظریہ اور عمل
14۔ نئی شعری روایات	شمیم حنفی	شمیم حنفی	14۔ نئی شعری روایات
15۔ ہماری قومی شاعری	علی جواد زیدی	علی جواد زیدی	15۔ ہماری قومی شاعری
اردو شاعری کا مزاج	وَجَّیر آغا	وَجَّیر آغا	اردو شاعری کا مزاج
2۔ اردو غزل	یوسف حسین	یوسف حسین	2۔ اردو غزل
3۔ غزل اور درس غزل	اختر انصاری	اختر انصاری	3۔ غزل اور درس غزل
4۔ اردو غزل	کامل قریشی	کامل قریشی	4۔ اردو غزل
5۔ غزل کا نیا منظر نامہ	شمیم حنفی	شمیم حنفی	5۔ غزل کا نیا منظر نامہ
6۔ نئی غزل	سرور الہدی	سرور الہدی	6۔ نئی غزل
7۔ اردو نظم حالی سے میراجی تک	کوثر مظہری	کوثر مظہری	7۔ اردو نظم حالی سے میراجی تک
8۔ اردو شاعری میں نظم معرا اور آزاد نظم	حنیف کیفی	حنیف کیفی	8۔ اردو شاعری میں نظم معرا اور آزاد نظم
9۔ نظم جدید کی کروٹیں	وزیر آغا	وزیر آغا	9۔ نظم جدید کی کروٹیں
10۔ نظم جدید کی تثلیث	شاداب علیم	شاداب علیم	10۔ نظم جدید کی تثلیث
11۔ اردو شاعری کا نقطہ آغاز: اسماعیل میرنخی	شاداب علیم	شاداب علیم	11۔ اردو شاعری کا نقطہ آغاز: اسماعیل میرنخی
12۔ نئی اردو نظم	کوثر مظہری	کوثر مظہری	12۔ نئی اردو نظم
13۔ جدید اردو نظم: نظریہ اور عمل	سید عقیل احمد	سید عقیل احمد	13۔ جدید اردو نظم: نظریہ اور عمل
14۔ نئی شعری روایات	شمیم حنفی	شمیم حنفی	14۔ نئی شعری روایات
15۔ ہماری قومی شاعری	علی جواد زیدی	علی جواد زیدی	15۔ ہماری قومی شاعری

Papers

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

کار्यक्रम / کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام / کلاس : بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सेमेस्टर तृतीय سمسٹر : تیسرا
पाठ्यक्रम - MJDSCC - VIII	पाठ्यक्रम कोड	क्रेडिट : 4
पाठ्यक्रम - शीर्षक : कसीदा और मरसिया। عنوان پرچہ: قصیدہ اور مرثیہ	پیپر کوڈ	کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम : मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: پرچہ: لازمی	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر - 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے - 60
पाठ्यक्रम उद्देश्य	کورس - حاصل ۱۔ قصیدے اور مرثیے کا تعارف، فن اور روایت سے واقفیت ۲۔ قصیدے اور مرثیے کے اقسام اور اجزائے ترکیبی سے واقفیت ۳۔ قصیدہ اور مرثیے نگاروں کا تعارف۔ ۴۔ کچھ اہم قصیدوں اور مرثیوں کا خصوصی مطالعہ۔ ۵۔ قصیدوں اور مرثیوں کی سماجی معنویت سے واقفیت۔	
1. कसीदे और मरसिये का तआरुफ, फन और रिवायत से वाक्फियत 2. कसीदे और मरसिये के अकसाम और अजजाए तरकीबी से वाक्फियत 3. कसीदे और मरसिये का तआरुफ। 4. कुछ अहम कसीदों और मरसियों का खुसूसी मुताजला। 5. कसीदों और मरसियों की समाजी मानवियत से वाक्फियत।	یونٹ: 1 قصیدے کا تعارف (i) قصیدے کی تعریف (ii) قصیدے کا فن (iii) قصیدے کی روایت یونٹ: 2 قصیدے کے اقسام اور اجزائے ترکیبی (i) قصیدے کے اقسام: (ii) اجزائے ترکیبی: (iii) قصیدہ نگار: مصحفی، سودا، ذوق، انشاء، غالب، محسن کا کوروی یونٹ: 3 مرثیہ کا تعارف (i) مرثیے کی تعریف (ii) مرثیے کا فن (iii) مرثیے کی روایت یونٹ: 4 مرثیے کے اجزائے ترکیبی اور اقسام (i) اجزائے ترکیبی: (ii) اقسام: (iii) مرثیہ نگار: خلیق، ضمیر، دبیر، انیس، چکبست یونٹ: 5 مطالعہ متن (i) سودا کا قصیدہ - آصف الدولہ کی مدح میں ابتدائی 29 اشعار (ii) ذوق کا قصیدہ در شان حمید اللہ آخری 24 اشعار (iii) دبیر کا مرثیہ: غیرت سے رنگ... ابتدائی 10 / بند (iv) انیس کا مرثیہ: نمک خوان تکلم... آخری 10 / بند	
इकाई 1 कसीदे का तआरुफ (i) कसीदे की तारीफ (ii) कसीदे का फन (iii) कसीदे की रिवायत इकाई 2 कसीदे के अकसाम व अजजाए तरकीबी (i) कसीदे के अकसाम: (ii) अजजाए तरकीबी: (iii) कसीदा निगार: मुहफी, सौदा, जौक इन्शा, गालिब, मुहसिन का कोरवी। इकाई 3 मरसिये का तआरुफ (i) मरसिये की तारीफ (ii) मरसिये का फन (iii) मरसिये की रिवायत इकाई 4 मरसिये के अजजाए तरकीबी व अकसाम (i) अजजाए तरकीबी: (ii) अकसाम: (iii) मरसिया निगार खलीक जमीर, दबीर, अनीस, चकवरत इकाई 5 मुताला ए मतन (i) सौदा का कसीदा: आसिफुददोला की मदह में इब्त्दाई 29 अशआर। (ii) जौक का कसीदा: दरशान हमीदुल्लाह आखरी 24 अशआर, (iii) दबीर का मरसिया गैरत से रंग... इब्त्दाई 10 बंद, (iv) अनीस का मरसिया नमक ख्यान तकल्लुग आखरी 10 बंद	Prof. Kausar Mazhari, Prof. Mohd. Kazim, Prof. Siraj Ajmali, Dr. Shams Iqbal, Prof. Aslam Jamshedpuri	

امدادی کتب: قصیدہ اور مرثیہ

- 1- اردو قصیدہ: بیست اور حدود ظفر احمد صدیقی
 - 2- اردو میں قصیدہ نگاری ام ہانی اشرف
 - 3- اصناف ادب اردو قمر رئیس
 - 4- اردو شاعری کا فنی ارتقا فرمان فتح پوری
 - 5- اصناف ادب اور شعری پیش کش شمیم احمد
 - 6- دکنی ادب کی تاریخ محی الدین قادری زور
 - 7- کلیات ذوق شیخ ابراہیم ذوق
 - 8- لکھنؤ میں اردو مرثیہ کا ارتقا سید محمد ارشد رضوی
 - 9- اردو میں شخصی مرثیے کی روایت ڈاکٹر عابد حسین حیدری
 - 10- اردو مرثیے کا ارتقا ڈاکٹر مسیح الزماں
 - 11- اردو مرثیے کا سفر سید عاشور کاظمی
 - 12- اردو قصیدہ نگاری کا تنقیدی جائزہ محمود الہی
 - 13- باقیات انیس ڈاکٹر اکبر حیدری
- اردو کسبیدا ہایت اور ہود۔ جفر اہمد سیددیکی
- اردو میں کسبیدا نیگاری اومہ ہانی اشرف
- اسناف ادب اردو کمر ریس
- اردو شاعری کا فنی ارتقا فرمان فتح پوری
- اسناف ادب اور شری ہایت شمیم احمد
- دکنی ادب کی تاریخ محی الدین قادری زور
- کلیات ذوق شیخ ابراہیم ذوق
- لکھنؤ میں اردو مرثیہ کا ارتقا سید محمد ارشد رضوی
- اردو میں شخصی مرثیے کی روایت ڈاکٹر عابد حسین حیدری
- اردو مرثیے کا ارتقا ڈاکٹر مسیح الزماں
- اردو مرثیے کا سفر سید عاشور کاظمی
- اردو کسبیدا نیگاری کا تن..... محمود الہی
- باقیات انیس ڈاکٹر اکبر حیدری

کار्यक्रम/کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام/کلاس : بی۔ اے۔ اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सेमेस्टर तृतीय سیمسٹر : تیسرا
पाठ्यक्रम-MJDSCC -IX पाठ्यक्रम-शीर्षक : मसनवी और रुबाई عنوان پرچہ: مثنوی اور رباعی	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 4 کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम: मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: پرچہ: لازمی	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر - 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے - 60
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. मसनवी और रुबाई का तआरुफ, फन और रिवायत से वाक्फियत 2. मसनवी और रुबाई के अजजा ए तरकीबी से वाक्फ कराना। 3. अहम मसनवी और रुबाई गो शुअरा का तआरुफ कराना। 4. कुछ अहम रुबाईयों और मसनवी सहरूल बयान का खुसूसी तआरुफ 5. मसनवियात व रुबाइयात की समाजी और असारी मानवियत।	कورس - ماصصل 1۔ مثنوی اور رباعی کا تعارف، فن اور روایت سے واقفیت۔ 2۔ مثنوی اور رباعی کے اجزائے ترکیبی سے طلباء کو واقف کرانا 3۔ اہم مثنوی اور رباعی گو شعرا کا تعارف کرانا۔ 4۔ کچھ اہم رباعیوں اور مثنوی بحر البیان کا 5۔ مثنویات و رباعیات کی سماجی اور عصری معنویت	

इकाई 1 मसनवी का फन (i) मसनवी की तारीफ (ii) मसनवी की सिन्फ और हैयत। (iii) मसनवी की रिवायत।	यونٹ : 1 مثنوی کا فن (i) مثنوی کی تعریف (ii) مثنوی کی صنف اور ہیئت (iii) مثنوی کی روایت
इकाई 2 मसनवी के अजजा ए तरकीबी व अहम मसनवी निगार (i) अजजा ए तरकीबी: (ii) वजही, मीर हसन, मिर्जा शौक लखनवी (iii) 'मीर, मीर असार, दया शंकर नसीम	यونٹ: 2 مثنوی کے اجزائے ترکیبی و اہم مثنوی نگار (i) اجزائے ترکیبی: (ii) وجہی، میر حسن، میرزا شوق لکنوی (iii) میر، میراث، دیانکر نسیم
इकाई 3 रुबाई का फन व तारीखी इरतिका (i) रुबाई की तारीफ। (ii) रुबाई की हैयत। (iii) रुबाई की रिवायत।	यونٹ: 3 رباعی کا فنی و تاریخی ارتقا (i) رباعی کی تعریف (ii) رباعی کی ہیئت (iii) رباعی کی روایت
इकाई 4 चंद रुबाई गो शुअरा (i) नजीर अकबर आबादी, अनीस, हाली, (ii) अमीर मीनाई, अमजद हैदराबादी, फिराक। (iii) तिलोक चंद महरूम, जोश, इकबाल	यونٹ: 4 چند رباعی گو شعرا (i) نظیر اکبر آبادی، انیس، حالی (ii) امیر مینائی، امجد حیدر آبادی، فراق (iii) تموک چند محروم، جوش، اقبال
इकाई 5 मुताला-ए- मतन (i) मसनवी सहरूल बयान का कोई एक हिस्सा। (ii) अनीस की रुबाई: दिल को आराम (iii) फिराक की रुबाई: रस में महरूम की रुबाई: दुनिया ए अजब. जोश की रुबाई: साकी का....	यونٹ: 5 مطالعه متن (i) مثنوی بحر البیان کا کوئی ایک حصہ (ii) انیس کی رباعی [دل کو آرام] فراق کی رباعی [رس میں] (iii) محروم کی رباعی [دنیا سے عجب رنگ] جوش کی [ساقی کا]

امدادی کتب : مثنوی اور رباعی

اردو ادب کی تنقیدی تاریخ	سید احتشام حسین	سید محمد اہتاشام حسین	اردو ادب کی تنقیدی تاریخ
اردو ادب کی اصناف	مولوی عبدالحق	مولوی عبدالحق	اردو ادب کی اصناف
اردو شاعری کا فنی ارتقا	فرمان فتح پوری	فرمان فتح پوری	اردو شاعری کا فنی ارتقا
اردو کی تین مشکوٰہاں	خان رشید	خان رشید	اردو کی تین مشکوٰہاں
اردو مثنوی	سید عقیل رضوی	سید عقیل رضوی	اردو مثنوی
اردو مثنوی کا ارتقا	عبدالقادر سروری	عبدالقادر سروری	اردو مثنوی کا ارتقا

Papers

کار्यक्रम/کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام رکلاس: بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال۔ دوم	रोमेस्टर चतुर्थ سیمسٹر: چوتھا
पाठ्यक्रम-MJDSCC -X पाठ्यक्रम-शीर्षक : दास्तान और ड्रामा داستان اور ڈراما	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 4 کریڈٹ: 4
पाठ्यक्रम : मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: پرچہ: لازمی	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر۔ 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے۔ 60
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. उर्दू के दास्तानवी अदब से तलबा को रू शनास कराना। 2. दास्तान की अदबी अहमियत से वाकिफ कराना। 3. उर्दू की अहम दास्तानों के फिकर व फन से वाकिफ कराना 4. उर्दू ड्रामे की मबादियात से रू शनास कराना। 5. ड्रमों के अक़साम के बारे में बताना। 6. अहम ड्रामों व दास्तनों के फिकरी व फन्नी महासिन का तआरुफ	کورس۔ ماحصل ۱۔ اردو کے داستانی ادب سے طلبہ کو روشناس کرانا۔ ۲۔ داستان کی ادبی اہمیت سے واقف کرانا۔ ۳۔ اردو کی اہم داستانوں کے فکری و فنی محاسن سے واقف کرانا ۴۔ اردو ڈرامے کی مبادیات سے روشناس کرانا۔ ۵۔ ڈراموں کے اقسام کے بارے میں بتانا ۶۔ اہم ڈراموں و داستانوں کے فکری و فنی محاسن کا تعارف کرانا۔	

इकाई 1 दास्तान का तआरुफ और फन:

- दास्तान की तारीफ व महत्त्व
- दास्तान का फन
- दास्तान की रिवायत

इकाई 2 दास्तान के अजज़ाए तरकीबी,
दास्तान व दास्तान निगार।

- अजज़ाए तरकीबी:
फोर्ट विलियम कॉलेज की अहम दास्तानें:
बागो बहार, आराइश ए महफिल, फसाना ए अजाइब।
- दास्तान निगार: मीर अम्मन, हैदर बखश
हैदरी, रजब अली बेग।

इकाई 3 ड्रामे का तआरुफ:

- ड्रामे का फन।
- ड्रामे की रिवायत।
- ड्रामे का फन।

इकाई 4 ड्रामे के अजज़ाए तरकीबी, व अक़साम

- अजज़ाए तरकीबी:
- अक़साम:
- ड्रामा निगार: अमानत लखनवी, आगा हसर,
काशमीरी, हबीब तनवीर।

इकाई 5 मुताला-ए-मतन

- बागो बहार... सौर पहले दुरवेश की:
- यहूदी की लडकी... एक सीन, आगरा बाज़ार...
एक सीन।
- फसाना ए अजाइब : बंदर की तक़रीर,
मिटटी का बुलावा।

یونٹ 1: داستان کا تعارف اور فن

- داستان کی تعریف و مقبوم
- داستان کا فن
- داستان کی روایت

یونٹ 2 داستان کے اجزائے ترکیبی، داستان و داستان نگار

- اجزائے ترکیبی:
فورٹ ولیم کالج کی اردو کی اہم داستانیں: باغ و بہار، آرائش محفل
فسانہ عجائب
- داستان نگار: میرامن، حیدر بخش حیدری، رجب علی بیگ

یونٹ 3 ڈرامے کا تعارف:

- ڈرامے کی تعریف
- ڈرامے کا فن
- ڈرامے کی روایت

یونٹ 4 ڈرامے کے اجزائے ترکیبی، ڈرامے کے اقسام

- اجزائے ترکیبی:
- اقسام:
- ڈراما نگار: امانت لکھنوی، آغا حشر کاشمیری، حبیب تنویر

یونٹ 5 مطالعہ متن

- 'باغ و بہار'... سیر پہلے درویش کی
- 'یہودی کی لڑکی' [ایک سین]، 'آگرہ بازار' [ایک سین]
- فسانہ عجائب [بندر کی تقریر]، مٹی کا بلاوا

امدادی کتب : داستان اور ڈرامہ

ڈراما فن اور ریاایت	شاہد حسین	1- ڈراما: فن اور روایت
اردو ڈرامے کا ارتقا	عشرت رحمانی	2- اردو ڈرامے کا ارتقا
داستان سے افسانے تک	وقار عظیم	3- داستان سے افسانے تک
اردو کی نثری داستانیں	گیان چند جین	4- اردو کی نثری داستانیں
باغ و بہار	میرامن	5- باغ و بہار
جدید اردو ڈرامہ	ظہور الدین	6- جدید اردو ڈرامہ
ریڈیائی ڈرامے کا فن	اسلم قریشی	7- ریڈیائی ڈرامے کا فن
داستان تاریخ اردو	حامد حسن قادری	8- داستان تاریخ اردو
فن داستان نگاری	عبدالقادر سروری	9- فن داستان نگاری
لکھنؤ کی داستان گوئی	خولجہ عبدالرؤف	10- لکھنؤ کی داستان گوئی
اردو داستان: تنقید و تحقیق	سہیل بخاری	11- اردو داستان: تنقید و تحقیق
اردو ڈراموں کا انتخاب	محمد حسن	12- اردو ڈراموں کا انتخاب
عارف نقوی کے اسٹیج ڈرامے	اسلم سید	13- عارف نقوی کے اسٹیج ڈرامے
اردو ڈرامے کی تاریخ	رشید احمد	14- اردو ڈرامے کی تاریخ

کار्यक्रम/کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام/کلاس: بی۔ اے۔ اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال۔ دوم	रोमेटर चतुर्थ سیسٹر: چوتھا
पाठ्यक्रम-MJDSCC -XI पाठ्यक्रम-शीर्षक : नावेल और नावेलेट ناول اور ناولٹ	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 4 کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम : मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: لازمی	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر۔ 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے۔ 60
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. उर्दू नावेल व नावेलेट की रिवायत से वाक्फियत। 2. उर्दू के मारुफ नावेल व नावेलेट के फन्नी मुहासिन 3. नावेल व नावेलेट के अक़साम के बारे में बताना। 4. नावेल व नावेलेट के फर्क को वाज़ह करना। 5. नावेलेट और तवील अफसाने के बुनियादी फर्क की वज़ाहत। 6. मारुफ नावेल व नावेलेट से तलबा को रु शनास कराना	کورس۔ ماحصل ۱۔ اردو ناول و ناولٹ کی مستحکم روایت سے طلباء کو واقف کرانا۔ ۲۔ اردو کے معروف ناولوں، ناولٹ کے نگروفتی محاسن سے طلباء کو واقف کرانا۔ ۳۔ ناول اور ناولٹ کے اقسام کے بارے میں بتانا۔ ۴۔ ناول اور ناولٹ کے فرق کو واضح کرنا۔ ۵۔ ناولٹ اور طویل افسانے کے بنیادی فرق کی وضاحت کرنا۔ ۶۔ معروف ناولوں، ناولٹ اور ناولٹ نگاروں سے طلباء کو روشناس کرانا۔	

इकाई 1 नावेल का तआरुफ:

- (i) नावेल की तारीफ।
- (ii) नावेल का فن।
- (iii) नावेल की रिवायत।

یونٹ: 1 ناول کا تعارف:

- (i) ناول کی تعریف
- (ii) ناول کا فن
- (iii) ناول کی روایت

इकाई 2 नावेल के अजज़ाए तरकीबी व मारुफ नावेल निगार

- (i) अजज़ा ए तरकीबी:
- (ii) मारुफ नावेल: मिरातुल उरुस, उमराव जान
- (iii) अदा, चांदनी बैगम, टेढ़ी लकीर
मारुफ नावेल निगार। डिप्टि नज़ीर, रुस्वा,

یونٹ: 2 ناول کے اجزائے ترکیبی و معروف ناول نگار

- (i) اجزائے ترکیبی:
- (ii) معروف ناول: مراة العروس، امراؤ جان ادا، چاندنی بیگم، میزھی لکیر
- (iii) معروف ناول نگار: ڈپٹی نذیر، رسوا، قمرۃ العین حیدر، عصمت چغتائی

इकाई 3 नावेलेट का तआरुफ:

- (i) नावेलेट: तारीफ व मफहूम।
- (ii) नावेलेट का فن।
- (iii) उर्दू नावेलेट की रिवायत।

یونٹ: 3 ناولٹ کا تعارف:

- (i) ناولٹ: تعریف و مفہوم
- (ii) ناولٹ کا فن
- (iii) اردو ناولٹ کی روایت

इकाई 4 नावेलेट के अजज़ाए तरकीबी व मारुफ नावेलेट निगार।

- (i) अजज़ा ए तरकीबी:
- (ii) मारुफ नावेलेट: لندن की एक रात, एक चादर मैली सी
- (iii) नावेलेट निगार: सज्जाद ज़हीर, बेदी,

یونٹ: 4 ناولٹ کے اجزائے ترکیبی و معروف ناولٹ نگار

- (i) اجزائے ترکیبی
- (ii) معروف ناولٹ: لندن کی ایک رات، ایک چادر میلی سی،
- (iii) ناولٹ نگار: سجاد ظہیر، راجندر سنگھ بیدی

इकाई 5 मुताला-ए-मतन

- (i) नावेल टेढ़ी लकीर.....इस्मत चुगताई। 1 बाव
- (ii) एक चादर मैली सी.....राजेन्द्र सिंह बेदी। 5 बाव

یونٹ: 5 مطالعہ متن

- (i) ناول "میزھی لکیر"۔ عصمت چغتائی [ایک باب]
- (ii) "ایک چادر میلی سی"۔ راجندر سنگھ بیدی [پانچ باب]

امدادی کتب: ناول اور ناولٹ

- 1- بیسویں صدی میں اردو ناول یوسف سرمست یوسف سرمست باسویں صدی میں اردو ناول
- 2- داستان سے افسانے تک اردو وقار عظیم وقار عظیم داستان سے افسانے تک اردو
- 3- اردو فکشن: تنقید و تجزیہ صغیر افرانیم صغیر افرانیم اردو فکشن: تنقید و تجزیہ
- 4- اردو میں ناولٹ نگاری صبا عارف صبا عارف اردو میں ناولٹ نگاری
- 5- ایک چادر میلی سی راجندر سنگھ بیدی راجندر سنگھ بیدی ایک چادر میلی سی
- 6- میز می لکیر عصمت چغتائی عصمت چغتائی میز می لکیر
- 7- چاندنی بیگم قرۃ العین حیدر قرۃ العین حیدر چاندنی بیگم
- 8- لندن کی ایک رات سجاد ظہیر سجاد ظہیر لندن کی ایک رات
- 9- فکشن تنقید ارتضیٰ کریم ارتضیٰ کریم فکشن تنقید
- 10- چاندنی بیگم: ایک مطالعہ ارشاد سیانوی ارشاد سیانوی چاندنی بیگم: ایک مطالعہ
- 11- فکشن کے پانچ رنگ اسلم جمشید پوری اسلم جمشید پوری فکشن کے پانچ رنگ
- 12- فکشن تنقید: روایت اور عصری اسلم جمشید پوری اسلم جمشید پوری فکشن تنقید: روایت اور عصری
- 13- ترقی پسند تحریک اور اردو ناول ریاض احمد ریاض احمد ترقی پسند تحریک اور اردو ناول
- 14- تانیثیت کے مباحث اور اردو ناول ریاض احمد ریاض احمد تانیثیت کے مباحث اور اردو ناول

کار्यक्रम/کक्षा : بی0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام/کلاس: بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال-دوم	सोमेस्टर चतुर्थ سیمسٹر: چوتھا
पाठ्यक्रम- -MJDSCC -XII	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 4 کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम-शीर्षक : अफसाना और अफसानचा افسانہ اور افسانچہ	कुल व्याख्यान 60 تعداد لیکچر-60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے-60
पाठ्यक्रम : मुख्य अनिवार्य पाठ्यक्रम: کورس: لازمی	पाठ्यक्रम उद्देश्य	
1. उर्दू अफसाने व अफसानचा की रिवायत सें रू शनासी। 2. फने अफसाना व अफसानचा निगारी से वाक्फि कराना। 3. उर्दू के मारुफ अफसाना व अफसानचा निगारों से वाक्फियत। 4. अफसाना और अफसानचे का फर्क वाजेह करना। 5. मारुफ अफसानचों का फिकरी व फन्नी जायजा।		कुरس- ماحصل ۱۔ اردو افسانے اور افسانچہ کی روایت سے طلباء کو روشناس کرانا۔ ۲۔ فن افسانہ اور افسانچہ نگاری سے واقف کرانا۔ ۳۔ اردو کے معروف افسانہ و افسانچہ نگاروں کے تفروفت سے واقف کرانا۔ ۴۔ افسانہ اور افسانچے کا فرق واضح کرنا۔ ۵۔ معروف افسانوں و افسانچوں کا فکری و فنی جائزہ۔

इकाई 1 अफसाने का तआरुफ:

- अफसाने की तारीफ और मफहूम।
- अफसाने का फन।
- अफसाने की रिवायत।

इकाई 2 अफसाने के अजजाए तरकीबी, मारुफ अफसाने व अफसाना निगार।

- अजजाए तरकीबी,
- मारुफ अफसान निगार: प्रेमचन्द, कृष्ण चन्द्र, मंटू, सुहेल अजीम आबादी।
- मारुफ अफसाने: कफन, जामुन का पेड़,

इकाई 3 नया कानून, अलाऊ।

- अफसानचे का तआरुफ।
- अफसानचे की तारीफ और मफहूम।
- अफसानचे का फन।

इकाई 4 उर्दू में अफसानचे की रिवायत।

- अफसानचे के ज़रूरी अजजा, मारुफ अफसानचे व अफसानचा निगार:
- अफसानचे के अजजा: मारुफ अफसानचे: मिस्टेक, नही रहे रहमान बाबू।

इकाई 5 मारुफ अफसानचा निगार: मंटो, जोगेन्द्र पाल मुताला-ए-मतन

- अफसाने: दो बैल, प्रेमचंद
- रिक्शा वाला: आरिफ नक्वी

یونٹ: 1 افسانے کا تعارف:

- افسانے کی تعریف اور مفہوم
- افسانے کا فن
- افسانے کی روایت

یونٹ: 2 افسانے کے اجزائے ترکیبی، معروف افسانے و افسانہ نگار

- اجزائے ترکیبی:
- معروف افسانہ نگار: پریم چند، کرشن چندر، منٹو، سہیل عظیم آبادی
- معروف افسانے: کفن، جامن کا پیڑ، نیا قانون، الاؤ

یونٹ: 3 افسانچے کا تعارف:

- افسانچے کی تعریف و مفہوم
- افسانچے کا فن
- اردو میں افسانچے کی روایت

یونٹ: 4 افسانچے کے اجزاء، معروف افسانچے و افسانچہ نگار

- افسانچے کے اجزاء:
- معروف افسانچے: میٹیک [نہیں رہے رحمان بابو]
- معروف افسانچہ نگار [منٹو، جگندر پال]

یونٹ: 5 مطالعہ متن

- افسانے: دو بتیل [پریم چند]
- رکشہ والا [عارف نقوی]

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

امدادی کتب: افسانہ اور افسانچہ نگار

- 1- اردو فکشن کے پانچ رنگ اسلم جمشید پوری
اردو فکشن: تنقید و تجزیہ صغیر افرامیم
- 2- داستان سے افسانے تک وقار عظیم
داستان سے افسانے تک
- 3- جدیدیت اور اردو افسانہ اسلم جمشید پوری
جدیدیت اور اردو افسانہ
- 4- اکیسویں صدی کی دو دہائیوں کا ڈاکٹر ارشاد سیانوی
اکیسویں صدی کی دو دہائیوں کا ڈاکٹر ارشاد سیانوی
- 5- اردو فکشن ڈا0 یرشاد سیانوی
اردو فکشن
- 6- افسانہ و افسانہ نگار فرمان فتح پوری
افسانہ و افسانہ نگار
- 7- بیسویں صدی کا افسانوی ادب قمر رئیس
بیسویں صدی کا افسانوی ادب
- 8- فکشن تنقید: روایت اور عصری
فکشن تنقید: روایت اور عصری
- 9- منظر نامہ ارشاد سیانوی
منظر نامہ
- 10- اردو افسانہ روایت اور مسائل گوپی چند نارنگ
اردو افسانہ روایت اور مسائل
- 11- افسانے منٹو کے پھر بیاں اپنا خالد اشرف
افسانے منٹو کے پھر بیاں اپنا
- 12- عصمت چغتائی کے افسانے عصمت چغتائی
عصمت چغتائی کے افسانے

کارہم / ککشا : بی0 ٲ0 ٲدٲ آنارس ٲروگرام / ککاس : بی۔ اے اردو آنرز	ورک ٲٲٲیٲ سال۔ دوم	سومرسرر رٲٲیٲ سکسر : رٲیرا
ٲاٲٲکرم-- MNGEC-III ٲاٲٲکرم۔شیرک: بسک ٲدٲ گرامر بسک اردوگرامر	ٲاٲٲکرم کول ٲیر کوٲ	کرڈٹ : 4 کرڈٹ : 4
ٲاٲٲکرم : مٲٲٲ ٲلکٲٲٲ کورس ٲرٲر الکٲو کورس	کول وٲاٲٲان 60 تعداد لکٲر۔ 60	کول ٲنٲ 60 کل گننن۔ 60
ٲاٲٲکرم ٲدٲٲش 1. رلٲا کو ٲٲان اور ٲلم ٲٲان س واکٲ کرانا۔ 2. ٲدٲ کٲاٲد کا بٲنیاٲی ٲلم فرام کرانا۔ 3. ٲدٲ گرامر کی بارکٲوں کو سمٲانا۔ 4. گرامر کی مشق کرانا۔ 5. ٲدٲ گرامر کے مفهم کو سمٲانا۔	کورس۔ ماحصل 1۔ ٲلٲا کو ٲٲان اور علم ٲٲان س واقف کرانا۔ 2۔ اردو قواعد کا بنیاٲی علم فراہم کرانا۔ 3۔ اردوگرامر کی بارکٲوں کو سمٲانا۔ 4۔ گرامر کی مشق کرانا۔ 5۔ اردوگرامر کے مفهم اور مقاصد کو سمٲانا۔	

ٲکارٲ 1 گرامر، مفهم اور مکارسید:

- گرامر، کا مفهم۔
- گرامر، کے مکارسید۔
- ٲدٲ گرامر۔

ٲکارٲ 2 ٲدٲ گرامر کا بٲنیاٲی ٲلم:

- هرف: رلٲ، اٲف، رلٲسسی۔
- لٲٲ: مٲفرد، مٲرکب۔
- ٲوملے: ناکس، تمام، مٲفرد، مٲرکب۔

ٲکارٲ 3 ٲدٲ گرامر کا بٲنیاٲی ٲلم:

- ٲسم، ٲمیر، سٲفٲ۔
- ٲال، ٲاٲل، مٲٲل۔
- رلٲبہ، ٲسٲارا، کناٲا۔

ٲکارٲ 4 ٲدٲ گرامر کا بٲنیاٲی ٲلم:

- واہید، ٲما۔
- مٲکر، مٲانس۔
- مٲاٲرا اور کٲاٲن۔

ٲکارٲ 5 مٲالا۔ٲ۔ مٲن

- واہید، ٲما، مٲکر، مٲانس کی مشق
- ٲال، ٲاٲل اور مٲٲل کی مشق
- ٲسم، ٲمیر، سٲفٲ، رلٲبہ اور ٲسٲارا کی مشق

ٲونٲ: 1 گرامر مفهم اور مقاصد:

- گرامر کا مفهم
- گرامر کے مقاصد
- اردوگرامر

ٲونٲ: 2 اردوگرامر کا بنیاٲی علم:

- هرف: رلٲ، عٲف، ٲٲس
- لفظ: مفرد، مرکب
- ٲملے: ناقص، تام، مفرد، مرکب

ٲونٲ: 3 اردوگرامر کا بنیاٲی علم:

- اسم۔ ٲمیر۔ صٲفٲ
- ٲل۔ ٲال۔ مٲل
- رلٲبہ۔ اسٲارہ۔ کناٲہ

ٲونٲ: 4 اردوگرامر کا بنیاٲی علم:

- واحد۔ ٲم
- مکر۔ مٲنٲ
- مٲارہ اور کٲاٲن

ٲونٲ: 5 عملی مشق:

- واحد۔ ٲم۔ مکر۔ مٲنٲ کی مشق
- ٲل۔ ٲال اور مٲل کی مشق
- اسم۔ ٲمیر۔ صٲفٲ۔ رلٲبہ اور اسٲارہ کی مشق

امدادی کتب: بے سک اردو گرامر

کواحد اردو	مولوی عبدالحق	1- قواعد اردو
اردو زبان کی دوسری کتاب	اسماعیل میرٹھی	2- اردو زبان کی دوسری کتاب
املا نامہ	رشید حسن خاں	3- املا نامہ
آسان اردو ورک بک	شکیل اختر فاروقی	4- آسان اردو ورک بک
اردو نحو	محمد انصار اللہ	5- اردو نحو
نئی اردو قواعد	عصمت جاوید	6- نئی اردو قواعد
اردو کیسے لکھیں	رشید حسن خاں	7- اردو کیسے لکھیں
اردو افعال	سونا چرنیکووا	8- اردو افعال
املا نامہ: تخریب و تخریب	صبح الدین احمد	9- املا نامہ: تخریب و تخریب
10-		

تخریب

کار्यक्रम/کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام/کلاس : بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सेमेस्टर तृतीय سیمسٹر : تیسرا
पाठ्यक्रम—MNGEC-IV पाठ्यक्रम—शीर्षक : खुतूत निगारी خطوط نگاری	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 4 کریڈٹ : 4
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स پریچے الیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر - 60	कुल घंटे 60 کل گھنٹے - 60
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. तलबा को खुतूत नवेसी के फन से मुतआरिफ कराना। 2. उर्दू खुतूत निगारी की रिवायत से रू शनास कराना। 3. खुतूत की अहमियत व अफादियत से वाक्फ कराना। 4. उर्दू नसर के इरतिका में खुतूत गालिब की अहमियत बताना 5. मशाहीर के खुतूत की अदबी अहमियत से वाक्फ कराना।	کورس - حاصل ۱۔ طلباء کو خطوط نویسی کے فن سے متعارف کرانا۔ ۲۔ اردو خطوط نگاری کی روایت سے طلباء کو روشناس کرانا۔ ۳۔ خطوط کی اہمیت و افادیت سے واقفیت کرانا۔ ۴۔ اردو نثر کے ارتقا میں خطوط غالب کی اہمیت کو واضح کرنا۔ ۵۔ مشاہیر کے خطوط کی ادبی اہمیت سے طلباء کو واقف کرانا۔	

इकाई 1 खुतूत का तआरुफ

- (i) खत की तारीफ और मफहूम
- (ii) उर्दू खुतूत की रिवायत ग़ालिब से कब्ल
- (iii) उर्दू खुतूत की रिवायत ग़ालिब के बाद।

इकाई 2 खुतूत के अक़साम

- (i) जाती खुतूत, अदबी खुतूत ।
- (ii) तिजारती खुतूत, दफतरी खुतूत ।
- (iii) सरकारी खुतूत, दीगर ।

इकाई 3 खुतूत की अहमियत।

- i) अदबी अहमियत ।
- ii) तारीखी अहमियत ।
- iii) स्वानिही अहमियत ।

हकाई 4 उर्दू में मशाहीर के खुतूत।

- (i) मिर्जा ग़ालिब, सर सैयद अहमद खॉ।
- (ii) हाली, शिबली
- (iii) आज़ाद, इक़बाल।

इकाई 5 मुताला ए मतनः

- (i) ग़ालिब के ख़ुतूत,
- (ii) अबुल कलाम आज़ाद के ख़ुतूत,
- (iii) अल्लामा इक़बाल के ख़ुतूत,

یونٹ: 1 خطوط کا تعارف:

- (i) خط کی تعریف اور مفہوم
- (ii) اردو خطوط کی روایت غالب سے قبل
- (iii) اردو خطوط کی روایت غالب کے بعد

یونٹ: 2 خطوط کے اقسام:

- (i) ذاتی خطوط، ادبی خطوط
- (ii) تجارتی خطوط، دفتری خطوط
- (iii) سرکاری خطوط، دیگر

یونٹ: 3 خطوط کی اہمیت:

- (i) ادبی اہمیت
- (ii) تاریخی اہمیت
- (iii) سوانحی اہمیت

یونٹ: 4 اردو میں مشاہیر کے خطوط:

- (i) مرزا غالب، سرسید احمد خاں
- (ii) حالی، شبلی
- (iii) آزاد، اقبال

یونٹ: 5 مطالعہ متن

- (i) غالب کے خطوط۔
- (ii) ابوالکلام آزاد کے خطوط۔
- (iii) علامہ اقبال کے خطوط۔

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

امدادی کتب : خطوط نگاری

- 1- غالب کے خطوط - ج اول تا چہارم خلیق انجم
- 2- ادبی نثر کا ارتقا شہناز انجم
- 3- خطوط ابوالکلام آزاد جلد اول رام لعل
- 4- اردو میں خطوط نگاری کی روایت بیگم نیلو فر احمد
- 5- کلیات مکتب اقبال سید ظفر حسین برنی
- 6- مکتب سرسید احمد خاں مشتاق حسین
- 7- منٹو کے خطوط ندیم کے نام احمد ندیم قاسمی
- 8- غالب کی مکتوب نگاری نذیر احمد
- 9- تفہیم غالب شمس الرحمن فاروقی
- 10- فکر اقبال کے نثری ماخذ نسیم احمد

گالیب کے ختوت 1-4

خلیق انجم

ادبی نثر کا ارتقا

شہناز انجم

ختوت ابول کلام آزاد-1

رام لعل

اردو میں ختوت نگاری کی روایت

بیگم نیلو فر احمد

کلیات مکتب اقبال

سید ظفر حسین برنی

مکتب سرسید احمد خاں

مشتاق حسین

منٹو کے ختوت ندیم کے نام

احمد ندیم قاسمی

غالب کی مکتوب نگاری

نذیر احمد

تفہیم غالب

شمس الرحمن فاروقی

فکر اقبال کے نثری ماخذ

نسیم احمد

ناخج

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

कार्यक्रम/कक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام/کلاس : بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सेमेस्टर तृतीय سیمسٹر : تیسرا
पाठ्यक्रम - AEC - III पाठ्यक्रम - शीर्षक : इंटरव्यू का फन انٹرویو کا فن	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 2 کریڈٹ : 2
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स الیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر 30	कुल घंटे 30 کل گھنٹے 30

पाठ्यक्रम उद्देश्य

1. इंटरव्यू के फन से वाक्फि कराना ।
2. इंटरव्यू की अहमियत व अफादियत के बारे में बताना ।
3. इंटरव्यू की रिवायत से रू शनास कराना ।
4. इंटरव्यू से समाज पर असरात ।
5. इंटरव्यू से मुतअल्लिक तलबा में दिलचस्पी पैदा करना ।

کورس - ماحصل

- ۱۔ انٹرویو کے فن سے واقف کرانا۔
- ۲۔ انٹرویو کی اہمیت و افادیت کے بارے میں بتانا۔
- ۳۔ انٹرویو کی روایت سے روشناس کرانا۔
- ۴۔ انٹرویوز سے سماج پر اثرات۔
- ۵۔ انٹرویوز سے متعلق طلباء میں دلچسپی پیدا کرنا۔

یونٹ: 1 انٹرویو کا تعارف:

इकाई 1 इंटरव्यू का तआरुफ:

- (i) इंटरव्यू की तारीफ।
- (ii) इंटरव्यू का महसूस।
- (iii) उर्दू में इंटरव्यू की रिवायत।

इकाई 2 इंटरव्यू के उसूल:

- (i) इंटरव्यू की ज़बान व उसलूबः।
- (ii) इंटरव्यू के उसूलः व ज़वाबित।
- (iii) इंटरव्यू की अहमियत व अफादियत।

इकाई 3 इंटरव्यू के अकसाम:

- (i) अदबी शख्सियात के इंटरव्यू।
- (ii) सियासी, समाजी शख्सियात के इंटरव्यू।
- (iii) फिल्म, खेल, बिजनेस सैलिबरीटीज़ के इंटरव्यू।

इकाई 4 इंटरव्यू का तरीका ए कार:

- (i) इंटरव्यू के लिये ज़रूरी मवाद।
- (ii) इंटरव्यू की तैयारी।
- (iii) इंटरव्यू के लेने और इंटरव्यू देने के आदाब।

इकाई 5 इंटरव्यू लेने की अमली मशक।

- (i) अदबी, सियारी, समाजी और मजहबी शरिखियात से इंटरव्यू लेने की मशक ।
- (ii) सैलिबरीटीज से इंटरव्यू लेने की मशक ।

یونٹ: 2 انٹرویو کے اصول:

- (i) انٹرویو کی زبان و اسلوب
- (ii) انٹرویو کے اصول و ضوابط
- (iii) انٹرویو کی اہمیت و افادیت

یونٹ: 3 انٹرویو کے اقسام:

- (i) ادبی شخصیات کے انٹرویو
- (ii) سیاسی و سماجی شخصیات کے انٹرویو
- (iii) فلم، کھیل، بزنس سیلیبرٹیز کے انٹرویو

یونٹ: 4 انٹرویو کا طریقہ کار

- (i) انٹرویو کے لیے ضروری مواد
- (ii) انٹرویو کی تیاری
- (iii) انٹرویو لینے اور انٹرویو دینے کے آداب

یونٹ: 5 انٹرویو لینے کی عملی مشق:

- (i) ادبی، سیاسی، سماجی اور مذہبی شخصیات سے انٹرویو لینے کی مشق
(ii) سیلیبرٹیز سے انٹرویو لینے کی مشق

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

امدادی کتب : انٹرویو

1- عصمت آپا: اس ایک شام کی	شکیلہ رفیق	2- آگینے	3- کرنٹ افیئرز 2025	14 دی الیمینٹ انٹرویو [الگش]
گفتگو	نثار احمد صدیقی	موہی بک ڈپو	کرنٹ افیئرز 2025	دکشا روڑہ
3- کرنٹ افیئرز 2025	شکیلا رफीق	موتی بک ڈپو	دا ایلٹی میٹ انٹرویو	دیکشا ارجوڑا
4- دی الیمینٹ انٹرویو [الگش]	موتی بک ڈپو	دکشا روڑہ		

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

کار्यक्रम / کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام رکاس: بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सोमेस्टर तृतीय سیسٹر: تیسرا
पाठ्यक्रम - AEC -IV पाठ्यक्रम - शीर्षक : उर्दू गीत اردو گیت	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 2 کریڈٹ : 2
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स الیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر - 30	कुल घंटे 30 کل گھنٹے - 30
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. तलबा को गीतों से वाक्फि कराना। 2. समाज में गीतों की अहमियत व मानवियत के बारे में बताना। 3. गीतों के समाज पर असरात। 4. गीतों के अक्साम और रिवायत के बारे में तलबा को बताना। 5. गीतों से मुतअल्लिक तलबा में दिसचरपी पैदा करना।	ماحصل ۱۔ طلبہ کو گیتوں سے واقف کرانا۔ ۲۔ سماج میں گیتوں کی اہمیت و معنویت کے بارے میں بتانا۔ ۳۔ گیتوں کے سماج پر اثرات۔ ۴۔ گیتوں کے اقسام اور روایت کے بارے میں طلبہ کو بتانا۔ ۵۔ گیتوں سے متعلق طلبہ میں دلچسپی پیدا کرنا	

इकाई 1 गीत: मफहूम और रिवायत:

- गीत की तारीफ।
- गीत की रिवायत।
- गीत की अहमियत।

इकाई 2 गीत की ज़बान व तकनीक।

- गीत का फन।
- गीत की ज़बान।
- गीतकार।

इकाई 3 गीत के अक्साम:

- कौमी गीत।
- लोक गीत।
- फिल्मी गीत।

इकाई 4 मारुफ गीतकार:

- शकील बदायूनी, नीरज, शैलेंद्र।
- प्रदीप, चकबरत, साहिर लुधयानवी, हसरत।
- इकबाल, मजरुह, आनंद बखशी, जावेद अ0।

इकाई 5 मुताला ए मतन:

- तराना ए हिन्दी.....इकबाल।
- वतन का राग.....चकबरत।
- ऐ मेरे वतन के लोगो..... प्रदीप।

یونٹ: 1 گیت: مفہوم اور روایت:

- گیت کی تعریف
- گیت کی روایت
- گیت کی اہمیت

یونٹ: 2 گیت کی زبان و تکنیک:

- گیت کا فن
- گیت کی زبان
- گیت کار

یونٹ: 3 گیت کے اقسام:

- قومی گیت
- لوک گیت
- فلمی گیت

یونٹ: 4 معروف گیت کار

- شکیل بدایونی، گوپال داس نیرج، شیلیندر
- پردیپ، چکبست، ساحر لدھیانوی، حسرت
- اقبال، مجروح سلطان پوری، آند بخشی، جاوید اختر

یونٹ: 5 مطالعہ متن:

- ترانہ ہندی [اقبال]
- وطن کا راگ [چکبست]
- اے میرے وطن کے لوگوں [پردیپ]

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

امدادی کتب: اردو گیت

उत्तर प्रदेश के लोक गीत	अजहर अली फारुकी	اظہر علی فاروقی	1- اتر پردیش کے لوک گیت
उर्दू में लोक अदब	कमर रईस	قمر رئیس	2- اردو میں لوک ادب
कुल्लियात ए इकबाल	इकबाल	اقبال	3- کلیات اقبال
सुब ए वतन	चकवस्त	چکبست	4- صبح وطن
गीत	प्रदीप	پردیپ	5- گیت
कुल्लियात ए शकील	शकील बदायूनी	شکیل بدایونی	6- کلیات شکیل
साहिर लुधियानवी: हयात व कार.			7- ساحر لدھیانوی: حیات اور کارنامے
गुलकारी ए वहशत का शायर: मजरुह.	खलीक अन्जुम	خلیق انجم	8- گل کاری وحشت کا شاعر: مجروح

کار्यक्रम / کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام / کلاس : بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال۔ دوم	सेमेस्टर तृतीय سیسٹر : تیسرا
पाठ्यक्रम-SEC -III पाठ्यक्रम-शीर्षक : कॉलम नवीसी का फन। کالم نویسی کا فن	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 2 کریڈٹ : 2
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स ایلیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر۔ 30	कुल घंटे 30 کل گھنٹے۔ 30
पाठ्यक्रम उद्देश्य 1. कॉलम नवीसी से तलबां को वाकफ कराना। 2. कॉलम नवीसी की अहमियत व अफादियत से वाकफ कराना। 3. कॉलम नवीसी की रिवायत से तलबां को रु शनास कराना। 4. तलबां को कॉलम नवीसी के अकसाम के बारे में बताना। 5. समाज पर कॉलम नवीसी के असरात से वाकफ कराना। 6. कॉलम नवीसी में तलबा की दिलचस्पी पैदा करना।	कورس۔ ماحصل ۱۔ کالم نویسی سے طلباء کو واقف کرانا۔ ۲۔ کالم نویسی کی اہمیت و افادیت سے واقف کرانا۔ ۳۔ کالم نویسی کی روایت سے طلباء کو روشناس کرانا۔ ۴۔ طلباء کو کالم نویسی کے اقسام کے بارے میں بتانا۔ ۵۔ سماج پر کالم نویسی کے اثرات سے طلباء کو واقف کرانا۔ ۶۔ کالم نویسی میں طلباء کی دلچسپی پیدا کرنا۔	

इकाई 1 कॉलम नवीसी: तथारुफ और तारीख।

- कॉलम नवीसी की तारीफ और फन।
- कॉलम नवीसी की तारीख।
- उर्दू में कॉलम नवीसी की इत्तदा।

इकाई 2 कॉलम के अकसाम:

- अदबी कॉलम।
- मजाहिया कॉलम।
- खुसूसी कॉलम।

इकाई 3 कॉलम नवीसी की तकनीक:

- अदबी कॉलम की तकनीक।
- मजाहिया कॉलम की तकनीक।
- खुसूसी कॉलम की तकनीक।

इकाई 4 कॉलम :

- कॉलम नवीसी की ज़बान व उसलूब।
- कॉलम नवीस की ज़िम्मेदारियां।
- कॉलम नवीसी की अहमियत व अफादियत

इकाई 5 कॉलम नवीसी की अमली मशक:

- अदबी कॉलम की मशक।
- मजाहिया कॉलम की मशक।
- खुसूसी कॉलम की मशक।

یونٹ: 1 کالم نویسی: تعارف اور تاریخ:

- کالم نویسی کی تعریف اور فن
- کالم نویسی کی تاریخ
- اردو میں کالم نویسی کی ابتدا

یونٹ: 2 کالم کے اقسام:

- ادبی کالم
- مزاحیہ کالم
- خصوصی کالم

یونٹ: 3 کالم نویسی کی تکنیک

- ادبی کالم کی تکنیک
- مزاحیہ کالم کی تکنیک
- خصوصی کالم کی تکنیک

یونٹ: 4 کالم :

- کالم نویسی کی زبان و اسلوب
- کالم نویس کی ذمہ داریاں
- کالم نویسی کی اہمیت و افادیت

یونٹ: 5 کالم نویسی کی عملی مشق:

- ادبی کالم کی مشق
- مزاحیہ کالم کی مشق
- خصوصی کالم کی مشق

امدادی کتب : کالم نویسی

خبر نیگاری	شائع قدوائی	1- خبر نگاری
ہی0 اخبوار نوسہی ک0 ا0 مں	اتقیق اہمد	2- ہندوستانی اخبار نویسی: کمپنی کے عہد میں
اوامی جڑاے ترسیل	اشفاق محمد خاں	3- عوامی ذرائع ترسیل
اردو سہافت	سید احمد قادری	4- اردو صحافت
اابلایاٹ	محمد شاہد حسین	5- ابلاغیات
رہبر-ا- اخبوار نوسہی	سید اقبال قادری	6- رہبر اخبار نویسی
رپورٹنگ کا فن	سمیع الرحمن	7- رپورٹنگ کا فن
خواجا ہسن نیجامی ب ہسیات	آصف علی	8- خواجہ حسن نظامی بحیثیت صحافی
سہافت	ڈا0 آساف الی	
تاریخ ا سہافت	محمد افتخار کھوکھر	9- تاریخ صحافت
ہندوستانی پریس	نادیر الی خاں	10- ہندوستانی پریس
دہلی مں اردو سہافت کے	محمد یوسف	11- دہلی مں اردو صحافت کے ابتدائی نقوش: محمد یوسف
ایکڈاڈ نیکوش: دہلی اردو اخب		دہلی اردو اخبار

کار्यक्रम / کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام رکلاس: بی۔ اے اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال - دوم	सेमेस्टर तृतीय سیمسٹر: تیسرا
पाठ्यक्रम - SEC -IV पाठ्यक्रम - शीर्षक : निज़ामत का فن نظامت کافن	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 2 کریڈٹ : 2
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स الیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر - 30	कुल घंटे 30 کل گھنٹے - 30
पाठ्यक्रम उद्देश्य	1. निज़ामत के बुनियादी उसूल व जवाबित सं वाक़िफ़ कराना। 2. तलबा को मुख़्तलिफ़ तक़रीबात की निज़ामत की मशक़। 3. लाईव और कैप्सूल प्रोग्राम का फ़र्क़ की अहमियत बताना। 4. समाई और बसरी ज़राए अबलाग़ की निज़ामत में फ़र्क़। 5. निज़ामत में ज़बान की अहमियत से वाक़िफ़ कराना। 6. फने निज़ामत में तलबा की दिलचस्पी पैदा करना।	

इकाई 1 समई ज़राए अबलाग़ की निज़ामत।

- (i) समई ज़राए अबलाग़ की निज़ामत के उसूल व जवाबित।
(ii) समई ज़राए अबलाग़ की ज़बान।
(iii) समई निज़ामत की मशक़।

इकाई 2 बसरी ज़राए अबलाग़ की निज़ामत।

- (i) बसरी ज़राए अबलाग़ की निज़ामत के उसूल व जवाबित।
(ii) बसरी ज़राए अबलाग़ की ज़बान।
(iii) बसरी निज़ामत की मशक़।

इकाई 3 मुख़्तलिफ़ प्रोग्रामों की निज़ामत।

- (i) शेयरी महफिलों की निज़ामत।
(ii) अदबी तक़रीबात की निज़ामत।
(iii) समाजी, इसलाही तक0 की निज़ामत।

इकाई 4 लाईव प्रोग्राम की निज़ामत।

- (i) लाईव प्रोग्राम का तआरुफ़।
(ii) लाईव प्रोग्राम की अफादियत।
(iii) लाईव प्रोग्राम के निज़ामत के उसूल।

इकाई 5 न्यूज़ रीडिंग उर्दू हिन्दी।

- (i) न्यूज़ रीडिंग के आदाब।
(ii) न्यूज़ रीडिंग के उसूल
(iii) मशहूर न्यूज़ रीडर।

یونٹ: 1 سمعی ذرائع ابلاغ کی نظامت:

- (i) سمعی ذرائع ابلاغ کی نظامت کے اصول و ضوابط
(ii) سمعی ذرائع ابلاغ کی زبان
(iii) سمعی نظامت کی مشق

یونٹ: 2 بصری ذرائع ابلاغ کی نظامت:

- (i) بصری ذرائع ابلاغ کی نظامت کے اصول و ضوابط
(ii) بصری ذرائع ابلاغ کی زبان
(iii) بصری نظامت کی مشق

یونٹ: 3 مختلف پروگراموں کی نظامت:

- (i) شعری محفلوں کی نظامت
(ii) ادبی تقریبات کی نظامت
(iii) سماجی اور اصلاحی تقریبات کی نظامت

یونٹ: 4 لائیو پروگرام کی نظامت:

- (i) لائیو پروگرام کا تعارف
(ii) لائیو پروگرام کی افادیت
(iii) لائیو پروگرام کے نظامت کے اصول

یونٹ: 5 نیوز ریڈنگ اردو، ہندی:

- (i) نیوز ریڈنگ کے آداب
(ii) نیوز ریڈنگ کے اصول
(iii) مشہور نیوز ریڈر

امدادی کتب : نظامت کا فن

1- اصول خطابت و نظامت	مولانا طلحہ قاسمی	مؤلانا تلہا کاسمی	وسول خیتاوت و نیجامت
2- رہنمائے نظامت	محمد حسین شاہد رضوی	مؤ0 ہوسین شاہد ریژیوی	رہنوما ۛ نیجامت
3- رہبر نظامت	سراج الدین قاسمی	سیراجو ددین کاسمی	رہبر ۛ نیجامت
4- نظام نظامت	مولانا آفتاب اظہر	مؤلانا آافتاب اجڑہر	نیجام ۛ نیجامت

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An'sari

Prof. Kausar Mazhari, Prof. Mohd. Kazim, Prof. Siraj Ajmali, Dr. Shams Iqbal, Prof. Aslam Jamshedpuri

کار्यक्रम / کक्षा : बी0 ए0 उर्दू आनर्स پروگرام رکاس: بی۔ اے۔ اردو آنرز	वर्ष द्वितीय سال۔ دوم	सेमेस्टर तृतीय سیمسٹر: تیسرا
पाठ्यक्रम-VAC -III पाठ्यक्रम-शीर्षक : मुताला-ए-फिराक خبرنگاری	पाठ्यक्रम कोड پیپر کوڈ	क्रेडिट : 2 کریڈٹ : 2
पाठ्यक्रम : इलैक्टिव कोर्स الیکٹیو کورس	कुल व्याख्यान 30 تعداد لیکچر - 30	कुल घंटे 30 کل گھنٹے - 30

पाठ्यक्रम उद्देश्य

1. खबर नवीसी के फन से मुतआरफ कराना।
2. खबर नवीसी के तरीका ए कार से रू शनास कराना।
3. खबर हासिल करने के रिसोर्सिस से वाकिफ कराना।
4. खबरों के अकसाम के बारे में बताना।
5. अच्छे नामा निगार के अवसाफ से मुतआरफ कराना।

کورس۔ ماحصل
۱۔ خبر نویسی کے فن سے متعارف کرانا۔
۲۔ خبر نویسی کے طریقہ کار سے روشناس کرانا۔
۳۔ خبر حاصل کرنے کے ذریعہ سے واقف کرانا۔
۴۔ خبروں کے اقسام کے بارے میں بتانا۔
۵۔ اچھے نامہ نگار کے اوصاف سے متعارف کرانا۔

इकाई 1 खबर नवीसी: तआरुफ।

- (i) खबर।
- (ii) खबर निगारी का फन।
- (iii) 'खबर के अजजाए तरकीबी।

یونٹ: 1 خبر نویسی: تعارف

- (i) خبر
- (ii) خبرنگاری کا فن
- (iii) خبر کے اجزائے ترکیبی

इकाई 2 खबर कैसे लिखी जाए।

- (i) खबरों की साख्त, कोई नई बात।
- (ii) खबर का इब्दाई जुमला, सुखी
- (iii) बात में कामलियत

یونٹ: 2 خبر کیسے لکھی جائے

- (i) خبروں کی ساخت، کوئی نئی بات
- (ii) خبر کا ابتدائی جملہ یا سرٹی
- (iii) بات میں کاملیت

इकाई 3 न्यूज गैदरिंग।

- (i) जाती मुलाकात, प्रेस कान्फेंस
- (ii) खबर रसां एजेन्सियां, इंटरव्यूज
- (iii) लॉबी नामा निगार बैनुलअकवामी खबरी मराकिज

یونٹ: 3 نیوز گیدرنگ:

- (i) ذاتی ملاقات، پریس کانفرنس
- (ii) خبر رساں ایجنسیاں، انٹرویوز
- (iii) لابی نامہ نگار، بین الاقوامی خبری مراکز

इकाई 4 खबरों के अकसाम:

- (i) जराइम की खबरें, हादसाती खबरें, रहलती
- (ii) खबरें, मौसम का हाल, शेयर बाजार, खेलकूद की
- (iii) खबरें।

یونٹ: 4 خبروں کے اقسام:

- (i) جرائم کی خبریں، حادثاتی خبریں، رشتہ کی خبریں
- (ii) موسم کا حال، بازار، شیئر بازار، کھیل کوڈ کی خبریں
- (iii) علمی، ادبی و ثقافتی، انکشافاتی خبریں

इल्मी, अदबी, सकाफती और इन्कशाफती खबरें।

یونٹ: 5 اچھے نامہ نگار کے اوصاف:

इकाई 5 अच्छे नामा निगार के औसाफ:

- (i) खबर निगारी के अवसाफ।
- (ii) खबर निगार की जिम्मेदारयां।
- (iii) खबर निगारी का मकसद।

- (i) خبرنگاری کے اوصاف
- (ii) خبرنگاری کی ذمہ داریاں
- (iii) خبرنگاری کا مقصد

امدادی کتب: خبر نگاری

- 1- خبر نگاری شافع قدوائی شافقہ کیدواہی
- 2- ہندوستانی اخبار نویسی: کمپنی کے عہد میں متیق احمد صدیقی اتمیک اہمد
- 3- عوامی ذرائع ترسیل اشفاق محمد خاں اشفاق محمد
- 4- اردو صحافت سید احمد قادری سید احمد
- 5- ابلاغیات محمد شاہد حسین محمد شاہد
- 6- رہبر اخبار نویسی سید اقبال قادری سید اقبال
- 7- رپورٹنگ کا فن سمیع الرحمن سمیع الرحمن
- 8- خولجہ حسن نظامی بحیثیت صحافی آصف علی آصف علی
- 9- تاریخ صحافت کے کے کھلر کے کے
- 10- اردو صحافت اور جنگ آزادی 1857ء معصوم مراد آبادی معصوم مراد
- 11- دہلی اردو اخبار ارغزی کریم ارغزی کریم

Prof. Sanjeev Kumar Sharma,

Prof. Farooq An sari

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri

کارہیآکرم / ککشا : بی0 ٲ0 ٲڈڈ آنانرس ٲروگرام / کلاس : بی۔ اے اردو آنرز	ورہ ڈیلتیوی سال۔ دوم	سورسٹر تریوی سیمسٹر : تیرا
ٲاڈیآکرم— -VAC -IV ٲاڈیآکرم—شیرک : یداریا نیگاری اداریہ نگاری	ٲاڈیآکرم کوڈ ٲیٲر کوڈ	کریڈٹ : 2 کریڈٹ : 2
ٲاڈیآکرم : یلئویٹو کورس الیکٹرو کورس	کول ویآکھیان 30 تعداد لیکچر—30	کول ٲنٹے 30 کل گھنٹے—30
ٲاڈیآکرم ٲددشہ	ٲاڈیآکرم ٲددشہ 1. یداریا نیگاری کے اسول و جواہیت سے واکیف کرانا۔ 2. یداریا نیگاری کی اہمیت و اٲادییت سے ر شناسی۔ 3. یداریا نیگاری کے آکبار اور سماج ٲر اسرات۔ 4. یداریہ کی جبان و اسلوب کے بارے میں بتانا۔ 5. یداریہ کے اکسام کے بارے میں بتانا۔	

یکاری 1 یداریا نیگاری: مفہوم اور ریوات۔

- یداریا نیگاری کا مفہوم۔
- ٲڈڈ میں یداریا نیگاری کی یداد۔
- یداریا نیگاری کی ریوات۔

یکاری 2 یداریا نیگاری: فن اور تکنیک۔

- یداریا نیگاری کا فن۔
- یداریا نیگاری کی تکنیک۔
- خوسوسی یداریوں کی تکنیک۔

یکاری 3 یداریا: اسول و جواہیت۔

- یداریا نیگاری کے اسول و جواہیت۔
- یداریا نیگاری کی جبان و اسلوب۔
- یداریا نیگاری کی اہمیت و اٲادییت۔

یکاری 4 یداریا نیگاری کے اکسام۔

- یتلاتی و تکنیکی یداریا۔
- ادبی و مآہیا یداریا۔
- سماجی و یتلاتی یداریا۔

یکاری 5 یداریا نیگاری کی املی مشق۔

- یتلاتی و ادبی یداریا۔
- موتا اسسارکون یداریا۔
- ٲر لطف یداریا۔

یونٹ: 1 اداریہ نگاری: مفہوم اور روایت:

- اداریہ نگاری کا مفہوم
- اردو میں اداریہ نگاری کی ابترا
- اداریہ نگاری کی روایت

یونٹ: 2 اداریہ نگاری: فن اور تکنیک

- اداریہ نگاری کا فن
- اداریہ نگاری کی تکنیک
- خصوصی اداریوں کی تکنیک

یونٹ: 3 اداریہ اصول و ضوابط:

- اداریہ نگاری کے اصول و ضوابط
- اداریہ نگاری کی زبان و اسلوب
- اداریہ نگاری کی اہمیت و اٲادییت

یونٹ: 4 اداریہ نگاری کے اقسام:

- اطلاعی و تکنیکی اداریہ
- ادبی و مزاحیہ اداریہ
- سماجی و اصلاعی اداریہ

یونٹ: 5 اداریہ نگاری کی عملی مشق:

- اطلاعی ادبی اداریہ
- متاثرکن اداریہ
- ٲر لطف اداریہ

امدادی کتب : اداریه

خبر نگاری	شافع قدوائی	1-
ہندوستانی اخبار نویسی: کمپنی کے عہد میں	عتیق احمد صدیقی	2-
عوامی ذرائع ترسیل	اشفاق محمد خاں	3-
اردو صحافت	سید احمد قادری	4-
ابلاغیات	محمد شاہد حسین	5-
رہبر اخبار نویسی	سید اقبال قادری	6-
رپورٹنگ کا فن	سمیع الرحمن	7-
خواجہ حسن نظامی، بحیثیت صحافی	آصف علی	8-
اردو صحافت عہد بہ عہد	رئیس الدین فریدی	9-
انیسویں صدی میں اردو صحافت	ابواللیث صدیقی	10-
مولانا ابوالکلام آزاد: شخصیت اور کارنامے	خلیق انجم	11-
اردو کے نامور صحافی	گرچن چندن	12-
فن صحافت	رحم علی ہاشمی	13-

DIVISION OF CREDITS

Semester: III	Major Discipline Specific Core Course (MJDSCC)	3X4=12	Credits
	Minor Generic Elective Course (MNGEC)	1X4=4	Credits
	Ability Enhancement Course (AEC)	1X2=2	Credits
	Skill Enhancement Course (SEC)	1X2=2	Credits
	Value Addition Course (VAC)	1X2=2	Credits
Total		22	Credits
Semester: IV	Major Discipline Specific Core Course (MJDSCC)	3X4=12	Credits
	Minor Generic Elective Course (MNGEC)	1X4=4	Credits
	Ability Enhancement Course (AEC)	1X2=2	Credits
	Skill Enhancement Course (SEC)	1X2=2	Credits
	Value Addition Course (VAC)	1X2=2	Credits
Total		22	Credits
	Project	4	Credits
Grand Total	Sem III- IV & Priject =22+22+4	48	Credits

Internal 25%
External 75%

Prof. Kausar Mazhari,

Prof. Mohd. Kazim,

Prof. Siraj Ajmali,

Dr. Shams Iqbal,

Prof. Aslam Jamshedpuri